

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/33/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011200976
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Zavadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1011200976.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: L. A., bytom X., O.. XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o poistné, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2012, č. k. 1S 95/2011-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2012, č. k. 1S 95/2011-23 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. mája 2012, č. k. 1S 95/2011-23, zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal zrušiť rozhodnutie z 8. apríla 2011 číslo 28689-2/2011-BA, ktorým žalovaná zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava - okolie z 13. januára 2010 číslo 700-0340044310-GC04/10 vo výrokovej časti tak, že vypustila text: „Sociálna poisťovňa pobočka Bratislava - okolie, podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. a § 277 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, Vám predpisuje poistné na nemocenské poistenie za obdobie júl 1998, august 1998, september 1998, október 1998, november 1998 v sume 22,07 € a poistné na dôchodkové zabezpečenie za obdobie júl 1998, august 1998, september 1998, október 1998, november 1998 v sume 126,36 €, spolu 148,41 €“ a doplnila text : „Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava - okolie podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), § 178 písm. a), ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. a § 277 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, Vám predpisuje za obdobie od 13. júla 1998 do 30. novembra 1998 poistné na nemocenské poistenie v sume 22,07 € a poistné na dôchodkové zabezpečenie v sume 126,34 €, spolu v sume 148,41 €“. V ostatnej časti rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu žalovaná potvrdila.

V odôvodnení uviedol, že žalobca bol samostatne zárobkovo činnou osobou v období, za ktoré mu bolo predpísané poistné na základe živnostenského listu Obvodného úradu v Pezinku z 23. augusta 1993 číslo ŽO 1314/1993/P, so začiatkom vykonávania ohlasovanej živnosti od 20. augusta 1993. Žalobca ako držiteľ živnostenského oprávnenia bol preto považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 4a ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Uviedol že žalobca ako povinná osoba neoznámil skutočnosti rozhodné pre povinnosť platiť poisťné vôbec, preto mu odporkyňa podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dôvodne uložila povinnosť zaplatiť poisťné. Konštatoval, že ak oznamovacia povinnosť nebola splnená vôbec, právo predpísať poisťné sa nepremlčiava. Žalobca žalovanej ani súdu relevantným spôsobom nepreukázal, že svoju oznamovaciu povinnosť splnil, preto krajský súd preskúmané rozhodnutie ako správne potvrdil. Neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal s poukazom na § 250k ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a jeho žalobe vyhovieť, lebo v minulosti splnil svoju oznamovaciu povinnosť písomným podaním, zaslaným žalovanej. Okrem toho podával viaceré podania, napr. odvolania a pod., pričom žalovaná napriek podanému odvolaniu podala návrh na exekúciu s tým, že nič nebolo podané. Musel predložiť viackrát kópiu odvolania, lebo žalovaná celý spis vždy stratila a táto skutočnosť nemôže mu nemôže byť na ujmu. Zotrval na námietke premlčania predmetnej pohľadávky žalovanej.

Žalovaná vo vyjadrení na odvolanie navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu treba vyhovieť.

Podľa § 277 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ak povinnosť platiť poisťné na nemocenské poistenie, poisťné na dôchodkové zabezpečenie, poisťné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania a povinnosť platiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu vznikla pred 1. januárom 2004 a táto povinnosť nebola do 31. decembra 2003 splnená, pri ich platení a vymáhaní sa po 31. decembri 2003 postupuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 274/1993 Z. z. o Sociálnej poisťovni, právo predpísať poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

Podľa § 24 ods. 4 zákona č. 274/1993 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „o Sociálnej poisťovni“), právo predpísať poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sa nepremlčuje, ak nebola splnená oznamovacia povinnosť podľa § 18.

Podľa § 18 ods. 4 zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni, samostatne zárobkovo činná osoba zúčastnená na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1 písm. c/ a § 145a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení) je povinná sa prihlásiť v pobočke príslušnej podľa miesta svojho trvalého pobytu najneskôr do ôsmich dní od vzniku účasti na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení a odhlásiť sa v rovnakej lehote od zániku účasti na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení.

V konaní bolo preukázané, že podľa živnostenského listu z Obvodného úradu v Pezinku z 23. augusta 1993 č.: ŽO 1314/1993/P bol žalobca samostatne zárobkovo činnou osobou s oprávnením na vykonávanie ohlasovacej živnosti, s dátumom začatia podnikania od 20. augusta 1993. V čase od 13. júla 1998 do 30. novembra 1998 neplatil poisťné na nemocenské poistenie, ktoré mu žalovaná uložila zaplatiť v sume 22,07 € a poisťné na dôchodkové zabezpečenie v sume 126,34 €, spolu 148,41 €, ktoré mu žalovaná uložila zaplatiť rozhodnutím z 8. apríla 2011 číslo 28689-2/2011-BA. V období od 6. októbra 1997 do 15. júna 1998 bol žalobca zamestnancom firmy Q., Q. a od 13. júla 1998 do 31. decembra 1998 bol zamestnancom firmy P., XXX XX V. XXX. Žalobca, ako držiteľ živnostenského oprávnenia bol považovaný za samostatne zárobkovú osobu podľa § 4a ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, podľa ktorého ustanovenia sa za samostatne zárobkovo činné osoby považujú osoby, ktoré majú oprávnenie prevádzkovať živnosť.

V zmysle § 14 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnej poisťovne (v znení platnom k 31. decembru 2000) samostatne zárobkovo činné osoby sú povinné platiť poisťné na nemocenské poistenie a poisťné na dôchodkové zabezpečenie.

V dôsledku skutočnosti, že žalobca bol v spornom období samostatne zárobkovo činnou osobou zúčastnenou na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, jeho povinnosť platiť poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie v období od 13. júla 1998 do 30. novembra 1998, bola posudzovaná aj z hľadiska prípadného splnenia podmienok pre vyňatie z tejto povinnosti v zmysle § 14 ods. 8 uvedeného zákona.

Podľa uvedeného ustanovenia s účinnosťou k 31. decembru 1999, osoby uvedené v odseku 1 písm. b),

ktoré sú zúčastnené na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, nie sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti a z činnosti spolupracujúcej osoby, ak ich príjem z tejto činnosti nie je vyšší, ako je výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie (v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2 000 bola výška minimálnej mzdy týchto zamestnancov 3 000.-Sk mesačne).

Na základe údajov Ústredného daňového riaditeľstva dosiahol žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba za rok 1997 čiastkový základ dane v sume 55 034 Sk, teda jeho mesačný príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti predstavoval sumu 4 586 Sk a bol vyšší ako suma 3 000 Sk. Z uvedeného dôvodu v súlade s právnou úpravou, platnou v období predpisania poistného bol žalobca, ako samostatne zárobkovo činná osoba zúčastnený na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, za obdobie od 13. júla 1998 do 30. novembra 1998, povinný platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie.

Z výpisov z daňového priznania fyzickej osoby z Daňového úradu v Pezinku z 3. marca 2011 vyplýva, že žalobca za roky 1999 - 2009, nepodal daňové priznanie. Zanikla mu tak účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení k 31. decembru 2000 priamo zo zákona, ako na to podrobne a správne poukázal krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia.

Z vykonaného dokazovania vo veci však nemožno zistiť, či žalobca podľa § 18 zákona o Sociálnej poisťovni splnil povinnosť odhlásiť sa z nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia v lehote ôsmich dní od zániku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení.

Z hľadiska prípadného premlčania pohľadávky na poistnom sa musel zaoberať odvolací súd aj tvrdením žalobcu, že žalovaná opakovane stratila administratívne spisy, týkajúce sa sporného poistného a nezaoberala sa jeho včas podaným odvolaním proti rozhodnutiu jej prvostupňového správneho orgánu, v ktorom vzniesol námietku premlčania. Pôvodné odvolanie, o ktorom sa zmieňoval žalobca sa v spise nenachádza, rovnako ako žiadne ďalšie doklady o korešpondencii medzi účastníkmi.

Pochybnosti vzbudzuje s prihliadnutím na tvrdenia žalobcu najmä skutočnosť, či žalovaná rozhodla na základe skutočného stavu veci a či pred rozhodovaním mala úplný administratívny spis.

V spise, ktorý žalovaná predložila súdu, sa nachádza rozhodnutie jej prvostupňového správneho orgánu z 13. januára 2010 číslo 700-0340044710-GC04/10 (č.l. 1), na ktorom je pripojená doručka. Vyplýva z nej, že žalobca rozhodnutie prevzal 16. februára 2010. Na základe márneho uplynutia zákonnej lehoty na podanie odvolania Sociálna poisťovňa, pobočka v Bratislave vyznačila na rozhodnutí právoplatnosť a vykonateľnosť 18. marca 2010.

Pochybnosti o úplnosti spisov však vzbudzuje skutočnosť, že na č.l. 3 administratívneho spisu je založené odvolanie žalobcu proti prvostupňového správneho orgánu z 13. januára 2010 č. 700-0340044710-GC04/10. Stranu tri administratívneho spisu tvorí „Odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu č. 700-0340044710-GC04/10 zo dňa 13. 1. 2010“ s dátumom vyhotovenia 4. novembra 2010 a s podpisom žalobcu v xeroxe. Dole v pravo je prezentačná pečiatka prvostupňového správneho orgánu s dátumom: „5 - 11 - 2010 číslo : 584942/10 25“. Vpravo hore je odtlačok pečiatky s dátumom: „23.06.2011“ s nečitateľným podpisom so slovami „OVERENÉ Z ORIGINÁLU“.

Na stranách 4 a 5 administratívneho spisu sa nachádza rozhodnutie žalovanej z 8. apríla 2011 číslo 28689-2/2011-BA, ktoré je predmetom preskúmania v tomto konaní, a ktorým bolo rozhodnuté o prvostupňovom rozhodnutí správneho orgánu z 13. januára 2010 číslo 700-0340044710-GC04/10, na základe odvolania žalobcu zo 4. novembra 2010 tak, ako keby toto odvolanie bolo podané včas, teda v lehote do 16. marca 2010.

Skutočnosť, že na základe tohto odvolania žalovaná rozhodla vo veci samej svedčí pre záver o pravdivosti tvrdenia žalobcu, že žalovaná jeho spisy opakovane stratila a nebolo vyvrátené jeho tvrdenie, že bol z poistenia odhlásený.

Súd prvého stupňa preto nemohol ponechať bez povšimnutia tvrdenie žalobcu, že proti predmetnému prvostupňovému rozhodnutiu podal odvolanie, ktoré „v poisťovni zahodili a následne podali návrh na exekúciu“ a na jeho otázku v poisťovni, prečo nerozhodli o odvolaní, dostal odpoveď, že žiadne odvolanie nepodal, v dôsledku čoho následne predložil kópiu odvolania s dokladom o doručení. Túto kópiu poisťovňa opäť stratila, a teda opäť predkladal fotokópiu odvolania. Až následne rozhodoval odvolací orgán.

Za týchto okolností považoval odvolací súd za potrebné rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2012, č. k. 1S 95/2011-23 zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na nové konanie (§ 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP).

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude skúmať, či došlo k strate administratívneho spisu prvostupňového správneho orgánu (Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava) či odvolanie žalobcu bolo podané včas, resp. prečo žalovaný rozhodoval vo veci samej o odvolaní zo 4. novembra 2010, podanom po uplynutí lehoty na podanie odvolania, doručenom v kópii a overenom z originálu (č. 1. 3 administratívneho spisu), ale aj skúmať, či sa žalovaná dozvedela o ukončení poisťného vzťahu žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, prípadne kedy a akým spôsobom sa tak stalo. Vzhľadom na obsah doterajšieho dokazovania v súčasnosti dôkazná povinnosť zaťažuje odporkyňu, ktorá musí preukázať, že tvrdenia žalobcu o strate spisov a splnení odhlasovacej povinnosti nie sú pravdivé. Len po doplnení dokazovania v naznačenom smere bude súd prvého stupňa môcť vo veci znova rozhodnúť.

V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.